

ข้อบังคับการประชุม

สภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. ๒๕๖๒

สำนักงานการประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

หน้า

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒

หมวด ๑	การเลือกประธานสภาและรองประธานสภา	๒๓
หมวด ๒	หน้าที่และอำนาจของประธานสภา รองประธานสภา และหน้าที่ของเลขาธิการ	๒๔
หมวด ๓	คณะกรรมการประสานงาน	๒๕
	ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร	๒๕
	ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ในสภาผู้แทนราษฎร	๒๖
หมวด ๔	การประชุม	๒๗
	ส่วนที่ ๑ วิธีการประชุม	๒๗
	ส่วนที่ ๒ การเสนอญัตติ	๓๑
	ส่วนที่ ๓ การอภิปราย	๓๓
	ส่วนที่ ๔ การลงมติ	๓๕
หมวด ๕	กรรมาธิการ	๓๗
หมวด ๖	การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ	๔๖
หมวด ๗	การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภามีมติเห็นชอบ ให้พิจารณาต่อไป	๕๑
หมวด ๘	กระทู้ถาม	๕๒
	ส่วนที่ ๑ บททั่วไป	๕๒
	ส่วนที่ ๒ กระทู้ถามสดด้วยวาจา	๕๓
	ส่วนที่ ๓ กระทู้ถามทั่วไป	๕๔
	ส่วนที่ ๔ กระทู้ถามแยกเฉพาะ	๕๕
หมวด ๙	การเปิดอภิปรายทั่วไป	๕๖
	ส่วนที่ ๑ การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ	๕๖
	ส่วนที่ ๒ การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๒ ของรัฐธรรมนูญ	๕๗
หมวด ๑๐	การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย	๕๗
หมวด ๑๑	บทสุดท้าย	๕๘
บทเฉพาะกาล		๕๙

ข้อบังคับ

การประชุมสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
สภาผู้แทนราษฎรจึงตราข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้ คำว่า

“ประธานสภา” หมายความว่า ประธานสภาผู้แทนราษฎร

“รองประธานสภา” หมายความว่า รองประธานสภาผู้แทนราษฎร

“สภา” หมายความว่า สภาผู้แทนราษฎร

“ประธาน” หมายความว่า ประธานของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการสามัญหรือกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎร

“บริเวณสภา” หมายความว่า อาณาบริเวณอันเป็นขอบเขตของสภาผู้แทนราษฎร
อาคารที่ทำการของสภาผู้แทนราษฎร และให้หมายความรวมถึงสถานที่สำหรับใช้เป็นที่ประชุม
สภาผู้แทนราษฎรเป็นการชั่วคราว และอาคารที่ทำการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วย

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

“การประชุม” หมายความว่า การประชุมสภาผู้แทนราษฎร

“ที่ประชุม” หมายความว่า ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และให้หมายความรวมถึง
ห้องกระตุ้ถ้ำด้วย

“ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๔ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรรักษาการตามข้อบังคับ และมีอำนาจออกระเบียบ
เพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

การเลือกประธานสภาและรองประธานสภา

ข้อ ๕ การเลือกประธานสภาและรองประธานสภาครั้งแรก ให้เลขาธิการเชิญสมาชิก
ผู้มีอายุสูงสุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมดำเนินการ
เลือกประธานสภาและรองประธานสภา และเพื่อให้ที่ประชุมดำเนินการในเรื่องอื่นที่จำเป็นจะต้อง
ประชุมปรึกษาในการประชุมครั้งนั้นด้วย

ในการดำเนินการเลือกตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมได้รับการเสนอชื่อเป็นประธานสภาหรือรองประธานสภา ให้สมาชิกผู้มีอายุสูงสุดในลำดับถัดไปซึ่งอยู่ในที่ประชุมเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม

ข้อ ๖ การเลือกประธานสภา สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกได้หนึ่งชื่อ การเสนอนั้นต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ให้ผู้ถูกเสนอชื่อตามวรรคหนึ่ง กล่าวแสดงวิสัยทัศน์ในการที่จะดำรงตำแหน่งต่อที่ประชุมภายในระยะเวลาที่ประธานกำหนด โดยไม่มีการอภิปราย

ถ้ามีการเสนอชื่อผู้ใดเพียงชื่อเดียว ให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อนั้นเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอชื่อหลายชื่อ ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

ให้ประธานประกาศชื่อผู้ได้รับเลือกต่อที่ประชุม

ข้อ ๗ การเลือกรองประธานสภา ให้นำความในข้อ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่สภามีมติให้มีรองประธานสภาสองคน ให้เลือกรองประธานสภาคนที่หนึ่งก่อน แล้วจึงเลือกรองประธานสภาคนที่สอง

ข้อ ๘ เมื่อเลือกประธานสภาและรองประธานสภาได้แล้ว ให้เลขาธิการมีหนังสือแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรีโดยเร็ว เพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งต่อไป

เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งประธานสภาและรองประธานสภาแล้ว ให้เลขาธิการส่งสำเนาประกาศพระบรมราชโองการไปยังวุฒิสภาเพื่อทราบด้วย

หมวด ๒

หน้าที่และอำนาจของประธานสภา รองประธานสภา และหน้าที่ของเลขาธิการ

ข้อ ๙ ประธานสภา มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นประธานของที่ประชุม และต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่
- (๒) กำกับดูแลการดำเนินกิจการของสภา
- (๓) ควบคุมการรักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุม ตลอดถึงบริเวณสภา
- (๔) เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก
- (๕) แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสภา
- (๖) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่มิกฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๐ รองประธานสภา มีหน้าที่และอำนาจช่วยประธานสภาในกิจการอันเป็นหน้าที่และอำนาจของประธานสภา หรือปฏิบัติการตามที่ประธานสภามอบหมาย

เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภา หรือมีแต่ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มีรองประธานสภาสองคน ให้รองประธานสภาคนที่หนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภา ถ้ารองประธานสภาคนที่หนึ่งไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานสภาคนที่สองเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภา

ข้อ ๑๑ เลขานุการมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) นัดประชุมสภาและคณะกรรมการครั้งแรก
- (๒) เชิญผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมและที่ประชุมคณะกรรมการเข้าปฏิบัติหน้าที่
- (๓) ช่วยประธานในการประชุม
- (๔) จัดทำรายงานการประชุมและบันทึกการออกเสียงลงคะแนน
- (๕) ยืนยันมติของสภาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง
- (๖) รักษาสรรพเอกสาร ข้อมูลและโสตทัศนวัสดุของสภา
- (๗) ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด
- (๘) สนับสนุนการประชุมและการดำเนินงานของสมาชิก
- (๙) หน้าที่อื่นตามที่มิถุหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้
- (๑๐) ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย

หมวด ๓

คณะกรรมการประสานงาน

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๑๒ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร” ประกอบด้วย ประธานสภาหรือรองประธานสภาที่ประธานสภามอบหมายเป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบคน ซึ่งประธานสภาแต่งตั้งจากสมาชิกซึ่งเป็นกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลจำนวนห้าคน และกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรจำนวนห้าคน ตามมติของคณะกรรมการประสานงานแต่ละฝ่าย

หลักเกณฑ์ วิธีการในการแต่งตั้งและสิทธิประโยชน์ของคณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

ข้อ ๑๓ กรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) สิ้นอายุ หรือสภาถูกยุบ
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก

(๔) พ้นจากการเป็นสมาชิก

(๕) พ้นจากการเป็นกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลหรือกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี

(๖) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎรใหม่แทนคณะเดิม

ข้อ ๑๔ คณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาดำเนินการหรือประสานงานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประชุมและกิจการของสภา

(๒) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๑๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร” ประกอบด้วย ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิก ซึ่งสังกัดพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรมอบหมายเป็นประธานกรรมการและกรรมการอื่นอีกไม่เกินยี่สิบสี่คน ซึ่งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรเสนอให้ประธานสภาแต่งตั้งจากสมาชิกในสังกัดพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรตามอัตราส่วนจำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองฝ่ายค้านแต่ละพรรค

หลักเกณฑ์ วิธีการในการแต่งตั้งและสิทธิประโยชน์ของคณะกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

ข้อ ๑๖ กรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) สภาสิ้นอายุ หรือสภาถูกยุบ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) พ้นจากการเป็นสมาชิก

(๕) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรใหม่แทนคณะเดิม

ข้อ ๑๗ คณะกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาดำเนินการหรือประสานงานในเรื่องของพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่เกี่ยวข้องกับการประชุมและกิจการของสภา

(๒) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย

หมวด ๔
การประชุม

ส่วนที่ ๑
วิธีการประชุม

ข้อ ๑๘ การประชุมย่อมเป็นการเปิดเผย เว้นแต่คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

การประชุมเปิดเผย ให้บุคคลภายนอกเข้าฟังการประชุมได้ตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด และประธานสภาต้องจัดให้มีการถ่ายทอดสดการประชุมทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์หรือทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่ประชาชนทั่วไปสามารถรับได้อย่างทั่วถึง โดยจัดให้มีล่ามภาษามือด้วย เว้นแต่มีเหตุขัดข้องให้แจ้งที่ประชุมทราบ

ในกรณีที่ไม่สามารถถ่ายทอดสดการประชุมตามวรรคสองได้ ให้ประธานสภาจัดให้มีการเผยแพร่บันทึกภาพและเสียงการประชุมดังกล่าวผ่านทางสื่อที่เหมาะสมโดยเร็ว

ในการประชุมลับ ห้ามบุคคลภายนอกเข้าฟังการประชุม เว้นแต่ผู้ที่ได้รับอนุญาตจากประธานเท่านั้น และให้ประธานดำเนินการเพื่อมิให้มีการบันทึกภาพ บันทึกเสียง หรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นการถ่ายทอดการประชุมสู่บุคคลภายนอกโดยมิได้รับอนุญาต

ข้อ ๑๙ ให้มีการประชุมครั้งแรกภายในสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมสามัญหรือวิสามัญของรัฐสภา

การประชุมครั้งต่อไปให้เป็นไปตามมติที่สภากำหนดไว้ แต่ถ้ามีเหตุอันสมควรประธานสภาจะสั่งงดการประชุมครั้งใดก็ได้ โดยให้ทำเป็นหนังสือ และให้ประธานสภาแจ้งเหตุที่สั่งงดในการประชุมครั้งถัดไป เว้นแต่ประธานบอกงดในที่ประชุมแล้ว

ในกรณีที่ประธานสภาเห็นสมควรเรียกประชุมเป็นพิเศษ ให้เรียกประชุมได้

ข้อ ๒๐ การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่เมื่อประธานได้บอกนัดในที่ประชุมแล้ว หรือเห็นว่าเป็นเรื่องด่วนจะนัดประชุมโดยวิธีอื่นใดก็ได้

การนัดประชุมให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน แต่ถ้าประธานสภาเห็นสมควรจะนัดเร็วกว่านั้นก็ได้อีก

ข้อ ๒๑ ให้ส่งระเบียบวาระการประชุมไปพร้อมกับหนังสือนัดประชุม โดยเอกสารที่เกี่ยวข้องจะเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ในกรณีที่ประธานสภาเห็นสมควรจะบรรจุเรื่องใดเพิ่มเติมในระเบียบวาระการประชุมอีกก็ได้ แต่ต้องก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน

ข้อ ๒๒ การนัดประชุมตามข้อ ๒๐ หรือการส่งเอกสารตามข้อ ๒๑ อาจดำเนินการทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นเพิ่มเติมด้วยก็ได้ เมื่อประธานสภาเห็นสมควร เว้นแต่การจัดส่งเอกสารลับ ให้เป็นไปตามที่ประธานสภากำหนด

ข้อ ๒๓ การจัดระเบียบวาระการประชุม ให้จัดลำดับ ดังต่อไปนี้

- (๑) กระตุ้ถาม
- (๒) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
- (๓) รับรองรายงานการประชุม
- (๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
- (๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา
- (๖) เรื่องที่เสนอใหม่
- (๗) เรื่องอื่น ๆ

ในกรณีที่ประธานสภาเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องด่วน จะจัดไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุมก็ได้ แต่จะจัดไว้ก่อนเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วไม่ได้

ข้อ ๒๔ ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม ประธานอาจอนุญาตให้สมาชิกปรึกษาหารือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใดได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภากำหนด และให้ประธานสภาส่งเรื่องดังกล่าวให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องชี้แจงภายในสามสิบวัน และแจ้งให้สมาชิกทราบ

ข้อ ๒๕ ก่อนเข้าประชุมทุกครั้งให้สมาชิกผู้มาประชุมลงชื่อในเอกสารที่จัดไว้หรือแสดงตนตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีพิจารณาระเบียบวาระกระตุ้ถามตามมาตรา ๑๕๐ ของรัฐธรรมนูญ ถ้ามีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาก็ให้ถือว่า เป็นองค์ประชุมพิจารณาได้

เมื่อมีสมาชิกมาลงชื่อครบองค์ประชุมและมีสัญญาณให้เข้าประชุมแล้ว ให้ประธานดำเนินการประชุมได้

เมื่อประธานขึ้นบัลลังก์ ให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมยืนขึ้นจนกว่าประธานได้นั่งลง

ในกรณีอ่านพระบรมราชโองการหรือกระแสพระราชดำรัส ให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมยืนฟังตลอดเวลาที่อ่าน

ข้อ ๒๖ เมื่อพ้นกำหนดเวลาประชุมไปสามสิบนาทีแล้ว จำนวนสมาชิกยังไม่ครบองค์ประชุม ประธานจะสั่งให้เลื่อนการประชุมไปก็ได้

ข้อ ๒๗ เมื่อไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานของที่ประชุม ให้สมาชิกผู้มีอายุสูงสุดซึ่งมาประชุม เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมดำเนินการเลือกประธานสภาและรองประธานสภา ตามข้อ ๕ ข้อ ๖ และข้อ ๗ หรือเพื่อให้ที่ประชุมดำเนินการเลือกประธานเฉพาะคราวสำหรับการประชุมครั้งนั้นในกรณีที่ที่ประชุมต้องประชุมปรึกษาเรื่องอื่น

ในการเลือกประธานเฉพาะคราว ให้นำความในข้อ ๕ และข้อ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่กรณีตามข้อ ๖ วรรคสอง มิให้นำมาใช้บังคับ ส่วนการลงคะแนนให้กระทำการเปิดเผย ตามข้อ ๘๓

ข้อ ๒๘ การประชุม ให้ที่ประชุมพิจารณาเฉพาะเรื่องที่มีอยู่ในระเบียบวาระการประชุม และต้องดำเนินการพิจารณาตามลำดับระเบียบวาระการประชุมที่จัดไว้ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๒๙ ผู้ใดประสงค์จะกล่าวถ้อยคำต่อที่ประชุม ให้ยกมือขึ้นพ้นศีรษะ เมื่อประธานอนุญาตแล้ว จึงยืนขึ้นกล่าวได้ และต้องเป็นคำกล่าวกับประธานเท่านั้น

ข้อ ๓๐ ถ้านายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีขอแถลงหรือชี้แจงเรื่องใดต่อที่ประชุม ให้ประธาน พิจารณาอนุญาต

สมาชิกอาจซักถามเพื่อความกระจ่างแจ้งในเรื่องที่แถลงหรือชี้แจงนั้น แต่นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีจะไม่ตอบก็ได้ ถ้าเห็นว่าข้อซักถามนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัย หรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่สภาพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาล องค์การอิสระ องค์การัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่กฎหมายกำหนดให้ต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสภา ให้ผู้แทนขององค์กรนั้นมีสิทธิเข้าแถลงหรือชี้แจงต่อที่ประชุมได้ เมื่อประธานอนุญาต

ในการแถลงหรือชี้แจง ให้นำความในข้อ ๖๙ ข้อ ๗๐ ข้อ ๗๑ และข้อ ๗๒ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

ข้อ ๓๒ ประธานมีอำนาจปรึกษาหารือที่ประชุมในปัญหาใด ๆ กำหนดวิธีการตรวจสอบ องค์ประชุม สั่งพักการประชุม เลื่อนการประชุมหรือเลิกการประชุมได้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าประธานสภาลงจากบัลลังก์โดยไม่ได้สั่งอย่างใด และไม่มีรองประธานสภาปฏิบัติหน้าที่แทน ให้เลิกการประชุม

ข้อ ๓๓ รายงานการประชุม เมื่อคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎรตรวจแล้ว ก่อนที่จะเสนอให้สภารับรอง ให้ทำสำเนาวางไว้ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ณ บริเวณสภาเพื่อให้สมาชิกตรวจดูได้ โดยสมาชิกอาจร้องขอตรวจดูทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภากำหนด

รายงานการประชุมทุกครั้งจะต้องมีรายชื่อสมาชิกที่มาประชุม ที่ลาการประชุม ที่ขาดการประชุม และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนแต่ละเรื่อง

สมาชิกมีสิทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการประชุมดังกล่าวให้ตรงตามที่เป็นจริง โดยยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมต่อประธานคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร ถ้าคณะกรรมการไม่ยอมแก้ไขเพิ่มเติมให้ตามที่ขอ สมาชิกผู้นั้นมีสิทธิที่จะยืนยันคำขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อขอให้สภาวินิจฉัย

ข้อ ๓๔ รายงานการประชุมครั้งใด เมื่อได้วางสำเนาไว้เพื่อให้สมาชิกตรวจสอบตามข้อ ๓๓ แล้ว ถ้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลังโดยคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎรแก้ไขเพิ่มเติมเอง หรือโดยสมาชิกขอแก้ไขเพิ่มเติมก็ตาม ในคราวที่สภาพิจารณารับรองรายงานการประชุมนั้น คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎรจะต้องแถลงต่อที่ประชุมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว

ข้อ ๓๕ เมื่อสภาได้รับรองรายงานการประชุมครั้งใดแล้ว ให้ประธานสภาลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

รายงานการประชุมที่ได้รับรองแล้ว แต่ประธานสภายังมิได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน หรือรายงานการประชุมที่ยังมิได้มีการรับรองเพราะเหตุที่สภาสิ้นอายุ หรือสภาถูกยุบ ให้เลขาธิการบันทึกเหตุอันไว้ และเป็นผู้รับรองความถูกต้องของรายงานการประชุมนั้น

ข้อ ๓๖ สภาอาจมีมติไม่ให้จัดรายงานการประชุมลับครั้งใดทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนก็ได้ แต่ให้มีบันทึกเหตุการณ์ไว้

ข้อ ๓๗ การเปิดเผยรายงานการประชุมลับ ให้คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและเสนอความเห็นเพื่อให้สภามีมติว่าจะเปิดเผยหรือไม่

ข้อ ๓๘ สภาอาจมีมติห้ามโฆษณาข้อความอันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดินที่ได้กล่าวหรือปรากฏในการประชุมก็ได้

ข้อ ๓๙ ในกรณีที่สมาชิกกล่าวถ้อยคำในที่ประชุมที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น อันอาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีหรือสมาชิกได้รับความเสียหาย บุคคลนั้นมีสิทธิร้องขอต่อประธานสภาภายในกำหนดเวลาสามเดือนนับแต่วันที่มีการประชุมครั้งนั้น เพื่อให้มีการโฆษณาคำชี้แจง

การยื่นคำร้องต้องทำเป็นหนังสือพร้อมคำชี้แจงประกอบข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนและอยู่ในประเด็นที่ผู้ร้องอ้างว่าก่อให้เกิดความเสียหายเท่านั้น

ข้อ ๔๐ ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัยว่าคำร้องและคำชี้แจงที่ผู้ร้องกล่าวอ้างมานั้น เป็นไปตามข้อ ๓๙ หรือไม่

ให้ประธานสภาวินิจฉัยคำร้องและคำชี้แจงให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

ในกรณีที่ประธานสภาวินิจฉัยว่าคำร้องและคำชี้แจงไม่เป็นไปตามข้อ ๓๙ ให้ยกคำร้องเสีย และแจ้งให้ผู้ร้องทราบ

คำวินิจฉัยของประธานสภาให้ถือเป็นเด็ดขาด

ข้อ ๔๑ ในกรณีที่ประธานสภาได้วินิจฉัยว่าคำร้องและคำชี้แจงเป็นไปตามข้อ ๓๙ ให้ประธานสภาจัดให้มีการโฆษณาโดยวิธีปิดประกาศคำชี้แจงไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ไว้ ณ บริเวณสภาที่ประชาชนเข้าไปตรวจสอบได้ และโฆษณาโดยวิธีการอื่นตามที่ประธานสภาเห็นสมควร

ข้อ ๔๒ เมื่อประธานสภาดำเนินการตามข้อ ๔๑ แล้ว ให้แจ้งผู้ร้อง ผู้กล่าวถ้อยคำที่ก่อให้เกิดความเสียหาย และที่ประชุมรับทราบในโอกาสแรกที่มีการประชุม

ข้อ ๔๓ ให้เลขาธิการเป็นผู้พิมพ์และโฆษณารายงานการประชุม เพื่อเป็นการเปิดเผยให้ประชาชนทราบได้ทั่วไป โดยอาจมีการเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นด้วยก็ได้ เว้นแต่รายงานการประชุมลับที่สภามีมติไม่ให้เปิดเผย

ส่วนที่ ๒

การเสนอญัตติ

ข้อ ๔๔ ญัตติ คือ ข้อเสนอใด ๆ ที่มีความมุ่งหมายให้สภาลงมติหรือชี้ขาดว่าจะให้ปฏิบัติหรือดำเนินการอย่างไรต่อไป

ข้อ ๔๕ ญัตติทั้งหลายต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานสภา และต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน เว้นแต่ข้อบังคับนี้ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๔๖ ญัตติขอให้ประชุมลับตามมาตรา ๑๒๗ ญัตติที่เป็นร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๓๓ ญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๑ มาตรา ๑๕๒ ของรัฐธรรมนูญ และญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ไม่ต้องมีผู้รับรอง

ข้อ ๔๗ ญัตติขอให้สภามีมติให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ใดเข้าร่วมประชุมในเรื่องใดในที่ประชุม ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ข้อ ๔๘ ญัตติขอให้สภามีมติว่ากรณีมีปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาตามมาตรา ๒๑๐ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ข้อ ๔๙ ญัตติขอให้สภาตั้งคณะกรรมการหรือขอให้คณะกรรมการสามัญคณะใดคณะหนึ่งกระทำกิจการ พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภาตามมาตรา ๑๒๙ ของรัฐธรรมนูญ ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ข้อ ๕๐ ในกรณีที่เกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน หรือมีความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือความมั่นคงของประเทศไม่ว่าในทางเศรษฐกิจหรือในทางใด ๆ ก็ตาม หรือในอันที่จะขจัดเหตุใด ๆ ที่กระทบกระเทือนต่อเสรีภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง จะเสนอญัตติด่วนเพื่อให้สภาพิจารณาเป็นการด่วนก็ได้

ญัตติด่วนต้องไม่มีลักษณะทำนองเดียวกับกระทู้ถาม และต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สภาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งด้วย

ข้อ ๕๑ ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัยว่าญัตติใดเป็นญัตติด่วนหรือไม่ และเมื่อวินิจฉัยแล้วให้แจ้งผู้เสนอญัตติทราบพร้อมด้วยเหตุผลภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับญัตตินั้น

ให้ประธานสภาบรรจุญัตติด่วนเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ญัตติที่ประธานสภาวินิจฉัยว่าไม่ได้เป็นญัตติด่วน ให้ประธานสภาดำเนินการต่อไปตามข้อ ๕๓

ข้อ ๕๒ ญัตติที่จะก่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย ต้องเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติ และปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๕๓ ภายใต้บังคับข้อ ๕๑ และข้อ ๕๒ ให้ประธานสภาบรรจุญัตติเข้าระเบียบวาระการประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับญัตตินั้นตามลำดับที่ยื่นก่อนหลัง กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

ข้อ ๕๔ ญัตติต่อไปนี้ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือเป็นหนังสือ

(๑) ขอให้พิจารณาเป็นเรื่องด่วน

(๒) ขอเปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม

(๓) ขอให้ลงมติตามข้อ ๓๖ หรือข้อ ๓๘

(๔) ญัตติในข้อ ๕๕ ข้อ ๘๐ ข้อ ๘๓ ข้อ ๘๔ ข้อ ๑๒๐ หรือข้อ ๑๘๔

(๕) ญัตติที่ประธานอนุญาตตามที่เห็นสมควร

ญัตติตาม (๒) ถ้าเป็นการเสนอเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ เมื่อที่ประชุมลงมติเห็นชอบตามที่เสนอแล้ว ให้มีผลบังคับในการประชุมครั้งต่อไป

ข้อ ๕๕ เมื่อที่ประชุมกำลังพิจารณาญัตติโดยอยู่ ห้ามเสนอญัตติอื่นขึ้นมาพิจารณา เว้นแต่ญัตติดังต่อไปนี้

(๑) ขอแปรญัตติเฉพาะในเรื่องที่ไม่ใช่ร่างพระราชบัญญัติ

(๒) ขอให้รวมระเบียบวาระการประชุมที่เป็นเรื่องเดียวกัน ทำนองเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องกัน เพื่อพิจารณาพร้อมกัน

(๓) ขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการพิจารณา หรือขอให้บุคคลใดส่งเอกสารหรือมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น

(๔) ขอให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ

(๕) ขอให้เลื่อนการปรึกษาหรือพิจารณา

(๖) ขอให้ปิดอภิปราย

(๗) ขอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นมาปรึกษาหรือพิจารณา

ญัตติตาม (๓) (๕) (๖) หรือ (๗) เมื่อที่ประชุมลงมติเห็นชอบตามที่เสนอแล้ว ห้ามไม่ให้เสนอญัตติอื่นในข้อนี้อีก

ข้อ ๕๖ ผู้ติดตามข้อ ๕๕ (๖) และ (๗) ห้ามเสนอในคราวเดียวกับการอภิปรายของตน

ข้อ ๕๗ ผู้ติดตามข้อ ๕๕ (๗) ห้ามเสนอในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ข้อ ๕๘ ในกรณีที่ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษาหรือพิจารณา ให้ผู้ติดตามเป็นอันตกไป

ข้อ ๕๙ ผู้ติดตามที่เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ผู้เสนอและผู้รับรองต้องลงลายมือชื่อในผู้ติดตามนั้น

ข้อ ๖๐ ผู้ติดตามที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ให้ผู้รับรองผู้ติดตามแสดงการรับรองโดยวิธียกมือขึ้นพร้อมศีรษะ

ข้อ ๖๑ การแก้ไขเพิ่มเติมผู้ติดตามหรือการถอนผู้ติดตามที่ประธานสภาสั่งบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม จะกระทำได้อีกเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุม

ข้อ ๖๒ การถอนชื่อจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอผู้ติดตาม หรือจากการเป็นผู้รับรอง จะกระทำได้เฉพาะก่อนที่ประธานสภาสั่งบรรจุผู้ติดตามนั้นเข้าระเบียบวาระการประชุม ในกรณีที่ประธานสภาสั่งบรรจุผู้ติดตามนั้นเข้าระเบียบวาระการประชุมแล้วจะถอนชื่อได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุม

ข้อ ๖๓ การถอนคำแปรญัตติจะกระทำเมื่อใดก็ได้ แต่การขอแก้ไขเพิ่มเติมคำแปรญัตติ จะกระทำได้เฉพาะภายในกำหนดเวลาแปรญัตติ

ข้อ ๖๔ ผู้ติดตามถึงวาระพิจารณาในที่ประชุมแล้ว การเสนอผู้ติดตามซึ่งมีหลักการเช่นเดียวกัน จะกระทำมิได้

ถ้าผู้เสนอผู้ติดตามหรือผู้แปรญัตติไม่ชี้แจงในที่ประชุม หรือผู้เสนอผู้ติดตามหรือผู้แปรญัตติไม่อยู่ในที่ประชุมโดยไม่มีผู้ชี้แจงแทนในฐานะผู้รับมอบหมาย ผู้ติดตามหรือคำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป

การมอบหมายให้ชี้แจงแทนต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา

ข้อ ๖๕ ผู้ติดตามตกไปแล้ว ห้ามนำผู้ติดตามซึ่งมีหลักการเช่นเดียวกันขึ้นเสนออีกในสมัยประชุมเดียวกัน เว้นแต่ผู้ติดตามที่ยังไม่ได้มีการลงมติหรือผู้ติดตามที่ประธานสภาจะอนุญาตในเมื่อพิจารณาเห็นว่าเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

ส่วนที่ ๓

การอภิปราย

ข้อ ๖๖ ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อน คือ ผู้เสนอผู้ติดตามหรือผู้แปรญัตติ แต่ถ้าผู้เสนอผู้ติดตามหรือผู้แปรญัตติหลายคน ให้ประธานอนุญาตให้อภิปรายก่อนได้เพียงคนเดียว

กรรมการซึ่งได้สงวนความเห็น กรรมการผู้รับมอบหมายจากกรรมการซึ่งได้สงวนความเห็น หรือสมาชิกหรือกรรมการผู้รับมอบหมายจากผู้แปรญัตติซึ่งได้สงวนคำแปรญัตติไว้ในชั้นคณะกรรมการให้มีฐานะเสมือนเป็นผู้แปรญัตติด้วย

ข้อ ๖๗ เมื่อผู้อภิปรายก่อนได้อภิปรายแล้ว การอภิปรายในลำดับต่อไปจะต้องเป็นการอภิปรายสลับกันระหว่างฝ่ายคัดค้านและฝ่ายสนับสนุน เว้นแต่ในวาระของฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปราย อีกฝ่ายหนึ่งจึงอภิปรายซ้อนได้

การอภิปรายไม่สนับสนุนและไม่คัดค้าน ย่อมกระทำได้โดยไม่ต้องสลับและไม่ให้นับเป็นวาระอภิปรายของฝ่ายใด

ข้อ ๖๘ ถ้ามีผู้ขออภิปรายหลายคน ประธานจะให้คนใดอภิปรายก็ได้ แต่ให้คำนึงถึงผู้เสนอญัตติ ผู้แปรญัตติ และผู้ซึ่งยังไม่ได้อภิปรายด้วย

ข้อ ๖๙ การอภิปรายต้องอยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่ ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อย วนเวียน ซ้ำซาก หรือซ้ำกับผู้อื่น และห้ามมิให้นำเอกสารใด ๆ มาอ่านให้ที่ประชุมฟังโดยไม่จำเป็น และห้ามมิให้นำวัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุม เว้นแต่ประธานจะอนุญาต

ห้ามผู้อภิปรายแสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ ใส่ร้าย หรือเสียดสีบุคคลใด และห้ามกล่าวถึงพระมหากษัตริย์หรือออกชื่อสมาชิกหรือบุคคลใดโดยไม่จำเป็น

ข้อ ๗๐ ถ้าประธานเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอสมควรแล้ว ประธานจะให้ผู้นั้นหยุดอภิปรายก็ได้

ข้อ ๗๑ สมาชิกผู้ใดต้องการประท้วงว่ามีการฝ่าฝืนข้อบังคับ ให้ยื่นและยกมือขึ้นพ้นศีรษะ ประธานต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจง แล้วให้ประธานวินิจฉัยว่าได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ประท้วงหรือไม่ คำวินิจฉัยของประธานถือเป็นเด็ดขาด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่ผู้ถูกอภิปรายพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องอื่นใดอันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น

ข้อ ๗๒ เมื่อมีผู้ประท้วงตามข้อ ๗๑ ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตนหรือตามคำวินิจฉัยของประธานได้

ถ้าผู้อภิปรายออกไปจากที่ประชุมโดยไม่ถอนคำพูดตามคำวินิจฉัยของประธาน ให้ประธานบันทึกการไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยไว้ในรายงานการประชุม

ข้อ ๗๓ การอภิปรายเป็นอันยุติ เมื่อ

(๑) ไม่มีผู้ใดอภิปราย

(๒) ที่ประชุมลงมติให้ปิดอภิปราย

(๓) ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

ข้อ ๗๔ ในกรณีที่ประธานพิจารณาเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้ว จะขอให้ที่ประชุมวินิจฉัยว่าจะปิดอภิปรายหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๗๕ เมื่อการอภิปรายได้ยุติแล้ว ห้ามผู้ใดอภิปรายอีก เว้นแต่ที่ประชุมจะต้องลงมติในเรื่องนั้น จึงให้ผู้ซึ่งมีสิทธิอภิปรายก่อนคนใดคนหนึ่งในแต่ละญัตติ มีสิทธิอภิปรายสรุปได้อีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่ที่ประชุมจะลงมติ

ข้อ ๗๖ ประธานอาจอนุญาตให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีก็ได้

ข้อ ๗๗ ถ้าประธานให้สัญญาณด้วยการเคาะค้อนหรือยื่นขึ้น ให้ผู้ที่กำลังพูด หยุดพูดและนั่งลงทันที

ส่วนที่ ๔

การลงมติ

ข้อ ๗๘ ในกรณีที่จะต้องมิตติของสภา ให้ประธานมีสัญญาณให้สมาชิกทราบ เพื่อแสดงตน และตรวจสอบองค์ประชุมก่อนลงมติ

ประธานมีอำนาจสั่งให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ เว้นแต่ที่ประชุมจะมีมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๗๙ เสียงข้างมากตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญนั้น ถ้าความเห็นของที่ประชุมมีตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป ให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากที่สุด

ในกรณีมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๘๐ การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำเป็นการเปิดเผย แต่เมื่อสมาชิกเสนอญัตติ โดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคนขอให้กระทำเป็นการลับ จึงให้ลงคะแนนลับ

ในกรณีที่สมาชิกเสนอญัตติให้ลงคะแนนลับตามมาตราหนึ่ง ถ้ามีสมาชิกคัดค้านและมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกในที่ประชุม ให้ถือเป็นเอกสิทธิ์ที่จะลงคะแนนโดยเปิดเผย

การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันได้

ข้อ ๘๑ การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ตามมาตรา ๑๒๐ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญ ให้กระทำเป็นการลับ

ข้อ ๘๒ การออกเสียงลงคะแนน นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน เว้นแต่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้นั้นเป็นสมาชิกด้วย

ข้อ ๘๓ การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานกำหนด

(๒) เรียกชื่อสมาชิกตามหมายเลขประจำตัวสมาชิก ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนตามวิธีที่ประธานกำหนด

(๓) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนตาม (๑) หากเครื่องออกเสียงลงคะแนนขัดข้องให้เปลี่ยนเป็นวิธีการตามที่ประธานกำหนด

การออกเสียงลงคะแนนให้ใช้วิธีตาม (๑) จะใช้วิธีตาม (๒) หรือ (๓) ได้ต่อเมื่อสมาชิกเสนอญัตติและที่ประชุมอนุมัติ หรือเมื่อมีการนับคะแนนเสียงใหม่ตามข้อ ๘๕

การออกเสียงลงคะแนนตาม (๒) หรือวรรคสอง ให้ประธานเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่าหกคน เป็นผู้ตรวจนับคะแนน

ข้อ ๘๔ การออกเสียงลงคะแนนลับมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานกำหนด

(๒) ใช้บัตรออกเสียงลงคะแนนโดยการเขียนเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในช่องทำเครื่องหมายตามประเด็นที่จะออกเสียง

(๓) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี

ทั้งนี้ การดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่ที่ประชุมกำหนด

ให้นำความในข้อ ๘๓ วรคสามและวรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๘๕ เมื่อมีการออกเสียงลงคะแนนตามข้อ ๘๓ (๑) แล้ว ถ้าสมาชิกร้องขอให้มีการนับใหม่ โดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ก็ให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ และให้เปลี่ยนวิธีการลงคะแนนเป็นวิธีตามข้อ ๘๓ (๒) เว้นแต่คะแนนเสียงต่างกันเกินกว่ายี่สิบห้าคะแนนจะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ไม่ได้

เมื่อได้มีการออกเสียงลงคะแนนตามข้อ ๘๓ (๒) แล้ว จะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่อีกไม่ได้

ข้อ ๘๖ สมาชิกซึ่งเข้ามาในที่ประชุมระหว่างการออกเสียงลงคะแนนอาจออกเสียงลงคะแนนได้ก่อนประธานสั่งปิดการนับคะแนน

ข้อ ๘๗ เมื่อได้นับคะแนนเสียงแล้ว ให้ประธานประกาศมติต่อที่ประชุมทันที ถ้าเรื่องใดที่รัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือข้อบังคับนี้กำหนดไว้ว่ามติจะต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใด ก็ให้ประกาศด้วยว่าคะแนนเสียงข้างมากถึงจำนวนที่กำหนดไว้นั้นหรือไม่

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าได้ประกาศมติต่อที่ประชุมจากผลการออกเสียงลงคะแนนด้วยวิธีตามข้อ ๘๔ แล้ว ให้ประธานสั่งให้เจ้าหน้าที่ทำลายบัตรออกเสียงหรือลบข้อมูลการออกเสียงลงคะแนนนั้นด้วย

ข้อ ๘๘ ผู้ใดไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยญัตตินั้น

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ญัตติที่เป็นร่างพระราชบัญญัติ หรือเรื่องอื่นใดที่รัฐธรรมนูญ หรือข้อบังคับนี้กำหนดให้ที่ประชุมวินิจฉัยโดยการออกเสียงลงคะแนน

ข้อ ๘๙ ให้เลขาธิการจัดทำบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคนและเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ ณ บริเวณสภา รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น เพื่อให้ประชาชนทราบได้ทั่วไป เว้นแต่การออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับตามข้อ ๘๔

หมวด ๕
กรรมาธิการ

ข้อ ๙๐ ให้สภาตั้งคณะกรรมการสามัญขึ้นสามสิบห้าคณะ แต่ละคณะประกอบด้วยกรรมาธิการมีจำนวนสิบห้าคน โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) คณะกรรมาธิการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามแนวนโยบายด้านกฎหมาย การยุติธรรม สิทธิมนุษยชน สิทธิชุมชน สิทธิในกระบวนการยุติธรรม และความเป็นธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน

(๒) คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการของสภา สมาชิกและผู้เคยเป็นสมาชิก การพัฒนาระบบและปรับปรุงการดำเนินงานของสภา คำร้องเรียน ข้อเสนอแนะของสมาชิก และประชาชนในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการของสภา รวมทั้งเรื่องใด ๆ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภา และองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ ตรวจสอบรายงานการประชุม พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการประชุมลับ และติดตามผลการปฏิบัติตามมติของสภา

(๓) คณะกรรมาธิการกิจการศาล องค์การอิสระ องค์การอัยการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และกองทุน มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานของศาล องค์การอิสระและองค์การอัยการ การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ การบริหารจัดการขององค์การมหาชน และกองทุนต่าง ๆ รวมทั้งตรวจสอบรายงานตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เสนอต่อสภา

(๔) คณะกรรมาธิการกีฬา มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน การแก้ไขปัญหาอุปสรรคและการพัฒนาการกีฬาของไทย รวมทั้งกีฬาอิเล็กทรอนิกส์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(๕) คณะกรรมาธิการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้มีความหลากหลายทางเพศ มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้มีความหลากหลายทางเพศ รวมทั้งประสานกับองค์กรภายในประเทศ ต่างประเทศและประชาคมนานาชาติเกี่ยวกับแนวทางการร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิและการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้มีความหลากหลายทางเพศ

(๖) คณะกรรมการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมเกี่ยวกับน้ำท่วมทุกระดับ ได้แก่ ปัญหาน้ำท่วมของประเทศ น้ำท่วมภาคธุรกิจ น้ำท่วมภาคอุตสาหกรรม น้ำท่วมภาคประชาชน และน้ำท่วมเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนน้ำท่วมเกษตรกร

(๗) คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตร การพัฒนา การเกษตร การสหกรณ์ การพัฒนาการผลิต และการตลาด

(๘) คณะกรรมการการคมนาคม มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการคมนาคมทั้งการจราจรทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ทางอวกาศ การขนส่งมวลชน การขนส่งสินค้า ระบบโลจิสติกส์ และการพาณิชย์นาวี

(๙) คณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ กิจการชายแดนไทย ยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งรัฐ การค้าชายแดน การค้าผ่านแดน จุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว จุดผ่อนปรนเพื่อการค้า ช่องทางธรรมชาติ และช่องทางตามกฎหมายศุลกากร การเดินทางข้ามแดน การจัดการและการดูแลแรงงานข้ามแดน การส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการพัฒนาชายแดนไทย ยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ โดยเฉพาะปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน และแก้ไขปัญหากับดินแดนและความมั่นคงของประชาชน

(๑๐) คณะกรรมการการคุ้มครองผู้บริโภค มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งปัญหาความเดือดร้อนของผู้บริโภค

(๑๑) คณะกรรมการการเงิน การคลัง สถาบันการเงินและตลาดการเงิน มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเงิน การคลัง การธนาคาร ตลาดการเงิน และสถาบันการเงินของประเทศ

(๑๒) คณะกรรมการการต่างประเทศ มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาพลักษณ์ของประเทศ รวมทั้งกระทำการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยซึ่งตั้งถิ่นฐานหรือไปประกอบอาชีพในต่างประเทศ

(๑๓) คณะกรรมการการตำรวจ มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการตำรวจ การปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย การป้องกัน และรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

(๑๔) คณะกรรมการศึกษาการจัดทำและติดตามการบริหารงบประมาณ มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล ในด้านงบประมาณ การจัดทำงบประมาณ ติดตามและประเมินผลการรับ การใช้จ่ายเงินงบประมาณ ประจำปีของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

(๑๕) คณะกรรมการการทหาร มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการทหาร การป้องกัน การรักษาความมั่นคง และการพัฒนาประเทศ

(๑๖) คณะกรรมการการท่องเที่ยว มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน การแก้ไขปัญหาอุปสรรค และการพัฒนา การท่องเที่ยวของไทย

(๑๗) คณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้ที่ดิน การบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง การคุ้มครองสัตว์

(๑๘) คณะกรรมการการปกครอง มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การพัฒนา ระบบราชการและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(๑๙) คณะกรรมการการกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารราชการ รูปแบบพิเศษ มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารราชการและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง ส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารราชการรูปแบบพิเศษ

(๒๐) คณะกรรมการการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินและยาเสพติด

(๒๑) คณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการและมาตรการการป้องกัน ภัยธรรมชาติและสาธารณภัย การแจ้งเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติ การฟื้นฟูหลังเกิดภัยธรรมชาติและ สาธารณภัย การพัฒนามาตรการในการป้องกันภัยธรรมชาติและสาธารณภัย รวมทั้งติดตาม การให้ความช่วยเหลือและดูแลประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภัยดังกล่าว

(๒๒) คณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการ และมาตรการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ

(๒๓) คณะกรรมการการพลังงาน มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหาร การพัฒนา การจัดหา การใช้ การอนุรักษ์พลังงาน และผลกระทบจากการจัดหาและการใช้พลังงาน รวมทั้งการแสวงหาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก

(๒๔) คณะกรรมการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริม และเผยแพร่การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข วิถีคิดและวิถีปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตย รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน เสรีภาพและความรับผิดชอบในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน การคุ้มครองผู้เสียหายจากการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ

(๒๕) คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจ มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาติ ธุรกิจภาคเอกชน ประชาชน สถานการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศและเศรษฐกิจของภูมิภาคต่าง ๆ ในสังคมโลกที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย รวมทั้งนโยบายและแผนการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐ

(๒๖) คณะกรรมการการพาณิชย์และทรัพย์สินทางปัญญา มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการค้า การส่งออก ดุลการค้า ลิขสิทธิ์ ตราสาร ทะเบียน การประดิษฐ์หรือการค้นคิดเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย รวมทั้งการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

(๒๗) คณะกรรมการการแรงงาน มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกำลังแรงงานทั้งหมดในประเทศ แรงงานไทยในต่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาความสัมพันธ์กับองค์กรแรงงานในต่างประเทศ ตลอดจนการลงทุนที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตแรงงานโดยรวม

(๒๘) คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการวางแผน การส่งเสริม และการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม

(๒๙) คณะกรรมการแก้ไขปัญหาราคาผลิตผลเกษตรกรรม มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาราคาผลิตผลทางการเกษตรให้สามารถคุ้มต้นทุนการผลิตของเกษตรกรทุกประเภทและสามารถแข่งขันได้ในตลาดการค้า ตลอดจนมีความมั่นคงอย่างยั่งยืนในอาชีพ

(๓๐) คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการอุปถัมภ์ ทำนุบำรุงและคุ้มครองศาสนา และโบราณสถาน การอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมประชาธิปไตย ภูมิปัญญาชาวบ้าน เอกลักษณ์ แบบวิถีชีวิตไทย และศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย

(๓๑) คณะกรรมการการศึกษา มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาของชาติ และการส่งเสริมวัฒนธรรม ประชาธิปไตย รวมทั้งแนวทางการปรับฐานการเรียนรู้ของประชาชนสู่โลกยุคโลกาภิวัตน์

(๓๒) คณะกรรมการการสวัสดิการสังคม มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมไม่น้อยกว่าสิทธิขั้นพื้นฐาน การให้บริการด้านสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะผู้ยากไร้ ในเมืองและชนบท และผู้ด้อยโอกาสในสังคม

(๓๓) คณะกรรมการการสาธารณสุข มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการแพทย์ การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และการสาธารณสุข ในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสุขภาพ ตลอดจน การพัฒนาการรักษาเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง

(๓๔) คณะกรรมการการสื่อสาร โทรคมนาคม และดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและการพัฒนาด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม และเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

(๓๕) คณะกรรมการการอุตสาหกรรม มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาสอบหา ข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดย่อม และศึกษาผลกระทบอันเกิดจากอุตสาหกรรม รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหา

สมาชิกคนหนึ่งจะดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญได้ไม่เกินสองคณะ

กรรมการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วน ของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา

เมื่อคณะกรรมการสามัญจะกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ให้คณะกรรมการสามัญรายงานให้ประธานสภาทราบ ในการกระทำกิจการ พิจารณาสอบหา ข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งต้องไม่เป็นเรื่องซ้ำซ้อนกัน ในกรณีที่การกระทำกิจการ การสอบหา ข้อเท็จจริง หรือการศึกษาในเรื่องใดมีความเกี่ยวข้องกัน ให้เป็นหน้าที่ของประธานสภาที่จะต้องดำเนินการ ให้คณะกรรมการสามัญที่เกี่ยวข้องทุกคณะร่วมกันดำเนินการ

ในการสอบหาข้อเท็จจริง คณะกรรมการจะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือ คณะบุคคลใดกระทำการแทนมิได้

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

ข้อ ๙๑ การเลือกตั้งคณะกรรมการสมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้ไม่เกินจำนวนกรรมการ การเสนอนั้นต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน

การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญ ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อมีจำนวนไม่เกินหนึ่งในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา

การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งคณะกรรมการ ถ้ามีการเสนอชื่อกรรมการเท่ากับจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อนั้นเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอชื่อมากกว่าจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

ข้อ ๙๒ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในการประชุมคณะกรรมการที่จะมีการลงมติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

การนัดประชุมคณะกรรมการนอกจากครั้งแรก ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อเลขานุการคณะกรรมการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเลขานุการคณะกรรมการก็ได้

ข้อ ๙๓ การประชุมคณะกรรมการ ให้นำข้อบังคับนี้เฉพาะที่เกี่ยวกับการประชุมมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการแต่ละคณะเลือกตั้งประธาน รองประธาน เลขานุการ โฆษก และตำแหน่งอื่นตามความจำเป็นจากกรรมการในคณะนั้น

ประธานคณะกรรมการวิสามัญแต่ละคณะ จะต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา

ให้คณะกรรมการแต่ละคณะมีผู้ช่วยเลขานุการคนหนึ่งประจำคณะกรรมการ โดยให้แต่งตั้งจากข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามรายชื่อที่เลขาธิการเสนอ

ข้อ ๙๔ เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการ หรือมีแต่ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มีรองประธานคณะกรรมการหลายคน ให้รองประธานคณะกรรมการคนที่หนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการ ถ้ารองประธานคณะกรรมการคนที่หนึ่งไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานคณะกรรมการลำดับต่อไปเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการ

ข้อ ๙๕ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน คณะกรรมการวิสามัญอาจตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการ ประจำคณะกรรมการก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

ข้อ ๙๖ คณะกรรมการมีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาปัญหาอันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ เว้นแต่หน้าที่และอำนาจในการสอบหาข้อเท็จจริง แล้วรายงานคณะกรรมการภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่คณะอนุกรรมการกระทำกิจการ หรือศึกษาเรื่องใดไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ให้ประธานคณะอนุกรรมการขออนุญาตขยายเวลาต่อที่ประชุมคณะกรรมการ

คณะอนุกรรมการแต่ละคณะประกอบด้วยอนุกรรมการมีจำนวนไม่เกินสิบคน โดยให้ตั้งจากบุคคลที่เป็นกรรมการในขณะนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนอนุกรรมการทั้งหมด จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่กรรมการเสนอ ทั้งนี้ ประธานคณะอนุกรรมการต้องตั้งจากบุคคลที่เป็นกรรมการในขณะนั้น

ข้อ ๙๗ การเรียกเอกสารจากบุคคลใด ๆ หรือเรียกบุคคลใด ๆ มาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาอยู่ ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อประธานคณะกรรมการหรือรองประธานคณะกรรมการผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการ

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีซึ่งบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดทราบ และให้เป็นหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่รับผิดชอบสั่งการให้บุคคลนั้นให้ข้อเท็จจริง ส่งเอกสาร หรือแสดงความคิดเห็นตามที่คณะกรรมการเรียก

การเรียกเอกสารจากบุคคลหรือการเรียกบุคคลมาแถลงข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามหน้าที่หรือใช้อำนาจในกระบวนการวิธีพิจารณาพิพากษาอรรถคดี หรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมีให้ใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยตรงในแต่ละองค์กรตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๙๘ ในการประชุมคณะกรรมการ สมาชิก นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และผู้ซึ่งประธานของที่ประชุมคณะกรรมการอนุญาต มีสิทธิเข้าฟังการประชุม

ในกรณีประชุมลับ ผู้ที่จะเข้าฟังการประชุมได้ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุม และได้รับอนุญาตจากประธานของที่ประชุมคณะกรรมการ

ข้อ ๙๙ ภายใต้บังคับข้อ ๙๘ ผู้เสนอญัตติ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมาย มีสิทธิชี้แจงแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการได้ตลอดเรื่อง ส่วนผู้แปรญัตติ มีสิทธิชี้แจงแสดงความคิดเห็นได้เฉพาะที่แปรญัตติไว้

การชี้แจงแสดงความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติอาจมอบหมายเป็นหนังสือให้สมาชิกอื่นหรือกรรมการคนใดคนหนึ่งกระทำการแทนได้

ข้อ ๑๐๐ ให้เลขาธิการประกาศกำหนดการประชุมคณะกรรมการไฉ่ ณ บริเวณสภา และมีหนังสือนัดผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติมาชี้แจงประกอบญัตติหรือคำแปรญัตติ แล้วแต่กรณี ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน หากเรื่องใดจะก่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็นกฎหมายหรือเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ให้แจ้งคณะรัฐมนตรีทราบด้วย

ข้อ ๑๐๑ ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่มาชี้แจงต่อคณะกรรมการตามนัดจนเวลาล่วงไปเกินกว่าสามสัปดาห์นับแต่เวลาที่ได้เริ่มพิจารณาคำแปรญัตติใด ให้คำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป เว้นแต่คณะกรรมการพิจารณาเรื่องนั้นยังไม่เสร็จหรือที่ประชุมคณะกรรมการอนุญาติให้เลื่อนการชี้แจงไปวันอื่น

ข้อ ๑๐๒ ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใด จะสงวนคำแปรญัตติในข้อนั้นไว้เพื่อขอให้สภาวินิจฉัยก็ได้

ข้อ ๑๐๓ กรรมการผู้ใดไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใดจะสงวนความเห็นในข้อนั้นไว้เพื่อขอให้สภาวินิจฉัยก็ได้

ข้อ ๑๐๔ เมื่อคณะกรรมการได้กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามหน้าที่และอำนาจหรือตามที่สภามอบหมายเสร็จแล้วให้รายงานต่อสภาตามระยะเวลาที่สภากำหนด

ในที่ประชุมสภา คณะกรรมการมีสิทธิแถลง ชี้แจง หรือแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ในการนี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้บุคคลใดแถลงหรือชี้แจงแทนก็ได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากประธาน

ข้อ ๑๐๕ ในการพิจารณาของคณะกรรมการ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่า มีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ องค์การอัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติ ก็ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้สภาพิจารณา

ในการพิจารณาข้อสังเกตของคณะกรรมการ ให้สภาลงมติว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยไม่มีการอภิปราย

ในกรณีที่สภาเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ ให้ประธานสภาส่งรายงานและข้อสังเกตไปยังคณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ องค์การอัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ประธานสภาส่งข้อสังเกตของคณะกรรมการ ให้คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ องค์การอัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทราบ คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ องค์การอัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติตามข้อสังเกตนั้นประการใดหรือไม่ ให้ประธานสภาแจ้งให้ที่ประชุมทราบในโอกาสแรกที่มีการประชุม

ข้อ ๑๐๖ ถ้าสภามีมติให้คณะกรรมการใดกระทำการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใดให้เสร็จภายในกำหนดเวลาใด และคณะกรรมการนั้นกระทำการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ประธานคณะกรรมการต้องรายงานให้ประธานสภาทราบโดยด่วน

ในกรณีดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ถ้าอยู่ในระหว่างสมัยประชุม ให้ประธานสภาเสนอต่อที่ประชุมโดยพลัน และที่ประชุมอาจลงมติให้ขยายเวลาที่ได้กำหนดไว้หรือให้ตั้งคณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิม หรือให้ดำเนินการอย่างอื่นสุดแต่ที่ประชุมจะเห็นสมควร แต่ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมก็ให้ประธานสภามีอำนาจอนุญาตให้ขยายเวลาที่กำหนดไว้ได้ตามที่พิจารณาเห็นสมควร แล้วแจ้งให้สภาทราบภายหลัง

การนับระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เริ่มนับแต่วันถัดจากวันที่สภามีมติกำหนดระยะเวลา

ข้อ ๑๐๗ บันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี ของคณะกรรมการให้เปิดเผยให้ประชาชนทราบ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่ประธานสภากำหนด

ในกรณีที่จะไม่เปิดเผยบันทึกการประชุมหรือรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเสนอความเห็นต่อสภาเพื่อให้สภามีมติมิให้เปิดเผย ทั้งนี้ หากสภามีมติให้เปิดเผยให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจัดเก็บบันทึกการประชุมหรือรายงานดังกล่าวไว้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่เลขาธิการกำหนด หากสภามีได้มีมติไปตามความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าวให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งต่อไป

การรับรองความถูกต้องของบันทึกการประชุม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภากำหนด

ข้อ ๑๐๘ กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) สภาสิ้นอายุ หรือสภาถูกยุบ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) มีการตั้งคณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิม

(๕) สภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

(๖) ขาดการประชุมสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรและไม่ได้แจ้งเป็นหนังสือให้ประธานคณะกรรมการทราบ

ข้อ ๑๐๙ ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการใดว่างลง ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานสภา เพื่อขอให้สภาตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างลง

หมวด ๖

การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ข้อ ๑๑๐ ร่างพระราชบัญญัติต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบันทึกประกอบ ดังต่อไปนี้

(๑) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ

(๒) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

(๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ให้เสนอมาพร้อมบันทึกประกอบตามวรรคหนึ่ง

หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้กำหนดโดยชัดแจ้ง

ก่อนบรรจุระเบียบวาระการประชุมร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๒) หรือ (๓) ของรัฐธรรมนูญ การพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภากำหนด ซึ่งต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

ข้อ ๑๑๑ ร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามมาตรา ๑๓๓ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาทำการตรวจสอบ และหากมีข้อบกพร่อง ให้ประธานสภาแจ้งผู้เสนอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับ

ข้อ ๑๑๒ ในกรณีที่มีการขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัตีก่อนที่ประธานสภาส่งบรรจุร่างพระราชบัญญัตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุม ให้ผู้เสนอที่ลงชื่อไว้เดิมทุกคนร่วมลงชื่อขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติด้วย เว้นแต่เป็นการขอแก้ไขเพิ่มเติมเล็กน้อย

ข้อ ๑๑๓ ร่างพระราชบัญญัติที่มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ ให้เลขาธิการจัดทำรายงานผลการดำเนินการร่างพระราชบัญญัตินั้นเพื่อให้สภาทราบด้วย

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นผู้เสนอและชี้แจงร่างพระราชบัญญัติต่อที่ประชุม

ข้อ ๑๑๔ ในกรณีที่ประธานสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๒) และ (๓) ของรัฐธรรมนูญ เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาแจ้งให้ผู้เสนอทราบ หากผู้เสนอไม่คัดค้านความเห็นของประธานสภาภายในเจ็ดวันนับแต่วันส่งคำแจ้ง ให้ถือว่าไม่มีกรณีเป็นที่สงสัยตามมาตรา ๑๓๔ ของรัฐธรรมนูญ ก็ให้ประธานสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรอง

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้รับร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งแล้ว หากไม่พิจารณาให้คำรับรองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ ให้ประธานสภาแจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้เสนอทราบ

หากผู้เสนอแจ้งคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาและประธานคณะกรรมการสามัญทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย

ข้อ ๑๑๕ ให้ประธานสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของประธานสภาและประธานคณะกรรมการสามัญทุกคณะเพื่อพิจารณากรณีตามข้อ ๑๑๔ วรรคสาม ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่กรณีดังกล่าว

การประชุมร่วมกันของประธานสภาและประธานคณะกรรมการสามัญทุกคณะเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด และให้นำข้อบังคับนี้เฉพาะที่เกี่ยวกับการประชุม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๑๖ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ

ข้อ ๑๑๗ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ให้สภาพิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

เพื่อประโยชน์แก่การวินิจฉัยดังกล่าวในวรรคหนึ่ง สภาจะให้คณะกรรมการพิจารณา ก่อนรับหลักการก็ได้ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่สภามีมติ

ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันหลายฉบับรวมกัน สภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้สภาลงมติว่าจะให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง

ข้อ ๑๑๘ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๒) และ (๓) ของรัฐธรรมนูญ ถ้าคณะรัฐมนตรีขอรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไปพิจารณาก่อนที่สภาจะลงมติตามข้อ ๑๑๗ เมื่อที่ประชุมอนุมัติก็ให้รอการพิจารณาไว้ก่อน แต่ต้องไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่สภามีมติ

เมื่อประธานสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนจากคณะรัฐมนตรีหรือพ้นกำหนดเวลาที่รอการพิจารณาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บรรจุร่างพระราชบัญญัตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ข้อ ๑๑๙ ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ ให้สภาพิจารณาตามลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง

การพิจารณาในวาระที่สอง ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการ

ข้อ ๑๒๐ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการ สภาจะให้คณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญเป็นผู้พิจารณาก็ได้

การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภาจะกระทำได้ต่อเมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอ หรือเมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคนและที่ประชุมอนุมัติ

คณะกรรมการอาจเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไขมาตราเดิมได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

ข้อ ๑๒๑ การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้ตั้งจากบุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้น โดยตรง จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด ทั้งนี้ วิธีการคัดเลือก และการเสนอชื่อให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

(๒) ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อไม่เกินหนึ่งในหกของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

(๓) จำนวนกรรมการวิสามัญที่เหลือให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา

การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญให้นำความในข้อ ๙๑ วรรคหนึ่งและวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒๒ การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ ให้ตั้งจากผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด และให้นำความในข้อ ๑๒๑ (๒) (๓) และวรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒๓ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาแล้ว หากคณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกได้เสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเดียวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นอีก ถ้าสภามีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ในการเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญให้นำความในข้อ ๑๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒๔ การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอและที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ให้ตั้งจากผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด และให้ดำเนินการเลือกตั้งตามข้อ ๑๒๑ ต่อไป

ข้อ ๑๒๕ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในชั้นคณะกรรมการที่สภาตั้ง สมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ ก็ให้เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่สภารับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ เว้นแต่สภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติสำหรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้เป็นอย่างอื่น

การแปรญัตติต้องแปรเป็นรายมาตรา

การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไขมาตราเดิมต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

ข้อ ๑๒๖ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ
ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย
ในชั้นคณะกรรมการที่สภาตั้ง หากสภาเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอกับ
การปฏิบัติหน้าที่ให้เสนอคำขอแปรญัตติต่อประธานคณะกรรมการ

ข้อ ๑๒๗ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอ
ร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา
รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติ
มติของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของ
ผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการ และในกรณีที่คณะกรรมการมีการรับฟัง
ความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่า มีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึก
ข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความ
ในข้อ ๑๐๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒๘ ร่างพระราชบัญญัติใดที่สมาชิกหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เสนอ และในชั้นรับหลักการ
ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่ในการพิจารณาในวาระที่สอง ถ้าสภาได้ลงมติแก้ไขเพิ่มเติม
ในมาตราใดและประธานสภาเห็นเอง หรือมีสมาชิกทักท้วงต่อประธานสภาโดยมีจำนวนสมาชิกรับรอง
ไม่น้อยกว่ายี่สิบคนว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน
ให้ประธานสภาสั่งระงับการลงมติในวาระที่สามไว้ก่อน และส่งให้ที่ประชุมร่วมกันของประธานสภา
และประธานคณะกรรมการสามัญทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มติดังกล่าว และ
ให้นำความในข้อ ๑๑๔ และข้อ ๑๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒๙ เมื่อประธานสภาได้รับแจ้งเรื่องการรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจาก
นายกรัฐมนตรีตามข้อ ๑๒๘ แล้ว ให้สภาดำเนินการลงมติในวาระที่สามต่อไป แต่ถ้านายกรัฐมนตรี
ไม่ให้คำรับรองก็ให้สภาดำเนินการแก้ไข เพื่อมิให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติ
เกี่ยวกับการเงิน

ข้อ ๑๓๐ ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยกรรมการเต็มสภา ให้ถือว่า
สมาชิกทุกคนในที่ประชุมประกอบกันเป็นคณะกรรมการ และประธานมีฐานะเป็นประธาน
คณะกรรมการด้วย

การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภาเป็นการพิจารณาในชั้นคณะกรรมการและการพิจารณา
ของสภาในวาระที่สองเรียงตามลำดับมารวมกันไป

ข้อ ๑๓๑ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้สภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยข้อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราและให้สมาชิกอภิปรายได้ เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือผู้แปรญัตติที่มีการสงวนคำแปรญัตติ หรือกรรมการที่มีการสงวนความเห็นไว้ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิม ให้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายเดิมด้วย และให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๓๒ เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๓๑ จนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่าขัดแย้งกันอยู่

ข้อ ๑๓๓ เมื่อได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สองเสร็จแล้ว ให้สภาลงมติในวาระที่สามว่า เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบโดยไม่มีกรอภิปราย

ข้อ ๑๓๔ ในกรณีที่สภาลงมติในวาระที่หนึ่งไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติก็ดี หรือลงมติในวาระที่สามไม่เห็นชอบก็ดี ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

ข้อ ๑๓๕ ร่างพระราชบัญญัติใดต้องยับยั้งไว้โดยบทบัญญัติมาตรา ๑๓๗ ของรัฐธรรมนูญ เมื่อกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๓๘ ของรัฐธรรมนูญได้ล่วงพ้นไป สมาชิกอาจเสนอญัตติโดยมีผู้รับรอง ไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ให้ยกร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้นั้นขึ้นเพื่อให้สภาพิจารณาลงมติดียืนยันร่างที่ผ่านการพิจารณาจากสภาหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณา เว้นแต่กรณียับยั้งร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๒๗๑ (๑) หรือ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

ข้อ ๑๓๖ ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติใด ให้ประธานสภาดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา

ให้มีสารบบลงวันที่สภาส่งร่างพระราชบัญญัติไปยังวุฒิสภา และวันที่สภาได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนจากวุฒิสภา

ข้อ ๑๓๗ ในกรณีที่วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติที่ได้เสนอไปตามข้อ ๑๓๖ ให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน เพื่อให้สภาพิจารณาว่าจะเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของวุฒิสภาหรือไม่

ถ้าสภาไม่เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้ประธานดำเนินการให้สภากำหนดจำนวนและตั้งกรรมการร่วมกัน เมื่อสภาได้กำหนดจำนวนและตั้งกรรมการร่วมกันแล้ว ให้ประธานสภาแจ้งไปยังวุฒิสภา

เมื่อคณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอรายงานและร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อประธานสภา เพื่อให้สภาพิจารณาลงมติว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้ว

ในกรณีที่คณะกรรมการร่วมกันเห็นว่า มีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการร่วมกันเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ ๑๐๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๓๘ ในกรณีร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว มีข้อความผิดพลาด ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาของสภา ประธานสภาอาจขอปรึกษาหรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมี ผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ให้นำร่างพระราชบัญญัตินั้นมาพิจารณาทบทวน หากที่ประชุมสภา ลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภา ก็ให้ดำเนินการได้

การขอปรึกษาหรือญัตติตามวรรคหนึ่งต้องระบุประเด็นที่จะขอนำมาพิจารณาทบทวนและ ให้เหตุผลที่ชัดเจน

การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น และให้กระทำในที่ประชุมสภา

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสามแล้ว ให้ประธานสภาแจ้งไปยังวุฒิสภาเพื่อดำเนินการ ตามมาตรา ๘๑ ของรัฐธรรมนูญต่อไป

ข้อ ๑๓๙ ร่างพระราชบัญญัติใดที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนส่งร่างพระราชบัญญัติ ไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๘๑ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาชะลอไว้สามวัน เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เสนอความเห็นต่อประธานสภาว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้น โดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และให้ประธานสภาส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัย

ข้อ ๑๔๐ เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง สภาหรือคณะกรรมการจะจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติมก็ได้

หมวด ๗

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไป

ข้อ ๑๔๑ เมื่อรัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่อไป ตามมาตรา ๑๕๖ (๙) ประกอบมาตรา ๑๔๗ ของรัฐธรรมนูญ ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นค้างการพิจารณา อยู่ในวาระใด ก็ให้พิจารณาต่อไปในวาระนั้น และให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม เป็นเรื่องด่วน

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ถ้าอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการ ให้สภาตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่

ข้อ ๑๔๒ ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการร่วมกัน ให้สภาตั้งกรรมการร่วมกันฝ่ายสภาขึ้นใหม่และให้ประธานสภาแจ้งไปยังวุฒิสภาเพื่อทราบ

ข้อ ๑๔๓ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ค้างการพิจารณาให้ดำเนินการพิจารณาต่อไป ตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๖ การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

หมวด ๘

กระทู้ถาม

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

ข้อ ๑๔๔ กระทู้ถาม คือ ข้อซักถามที่สมาชิกมีต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเกี่ยวกับงาน ในหน้าที่ โดยจะถามเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ ตามมาตรา ๑๕๐ ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๔๕ กระทู้ถามมี ๓ ประเภท คือ

(๑) กระทู้ถามสดด้วยวาจา

(๒) กระทู้ถามทั่วไป

(๓) กระทู้ถามแยกเฉพาะ

ข้อ ๑๔๖ การตั้งกระทู้ถาม ให้ผู้ตั้งกระทู้ถามมีอิสระ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ

กระทู้ถามแต่ละกระทู้หนึ่ง ให้ตั้งถามและซักถามได้เฉพาะคนเดียว

ข้อ ๑๔๗ กระทู้ถามต้องไม่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นเชิงประชด เสียดสี หรือกลั่นแกล้งใส่ร้าย

(๒) เคลือบคลุมหรือเข้าใจยาก

(๓) เป็นเรื่องที่ได้ตอบแล้วหรือชี้แจงแล้วว่าไม่ตอบ

(๔) เป็นเรื่องที่มีประเด็นคำถามซ้ำกับกระทู้ถามซึ่งมีผู้เสนอมาก่อน

(๕) เป็นการให้ออกความเห็น

(๖) เป็นปัญหาข้อกฎหมาย

(๗) เป็นเรื่องที่ไม่มีความสำคัญ

(๘) เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใด เว้นแต่ที่เกี่ยวกับการงานในหน้าที่ราชการ

ข้อ ๑๔๘ กระทู้ถามตามข้อ ๑๔๗ (๓) และ (๔) นั้น จะตั้งกระทู้ถามขึ้นใหม่ได้ในเมื่อ สาระสำคัญต่างกัน หรือพฤติการณ์ในขณะที่มีกระทู้ถามครั้งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อตั้งกระทู้ถาม ครั้งก่อน

ข้อ ๑๔๙ กระทู้ถามที่สมาชิกตั้งถาม ให้ประธานสภาทำการตรวจสอบ และหากมีข้อบกพร่อง ให้ประธานสภาแจ้งสมาชิกผู้นั้นทราบ

ข้อ ๑๕๐ การประชุมครั้งหนึ่ง ๆ ให้บรรจุกะทู้ถามสดด้วยวาจาได้ไม่เกินสามกระทู้และกระทู้ถามทั่วไปไม่เกินสามกระทู้ แต่ถ้าหากมีกระทู้ถามทั่วไปหรือบรรจุกะทู้ถามสดเกินกว่าจำนวนมาก หรือมีกระทู้ถามทั่วไปที่เลื่อนมาจากการประชุมครั้งที่แล้ว ประธานสภาจะบรรจุกะทู้ถามทั่วไปเกินกว่านี้ก็ได้

การจัดลำดับกระทู้ถามในที่ประชุม ให้จัดตามลำดับ คือ กระทู้ถามสดด้วยวาจาและกระทู้ถามทั่วไป

ข้อ ๑๕๑ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ถูกตั้งกระทู้ถามต้องเข้าร่วมประชุมสภาเพื่อตอบกระทู้ถามในเรื่องนั้นด้วยตนเอง เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ทำให้ไม่อาจตอบกระทู้ แต่ต้องแจ้งเหตุจำเป็นนั้นเป็นหนังสือต่อประธานสภาก่อนหรือในวันประชุมสภา และให้กำหนดว่าจะตอบได้เมื่อใด

ในกรณีที่มีการมอบหมายให้รัฐมนตรีอื่นที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ตอบกระทู้ถาม จะต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานสภาก่อนถึงระเบียบวาระกระทู้ถาม

นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้ถามเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ข้อ ๑๕๒ การตั้งกระทู้ถามต้องชัดเจน ไม่ฟุ่มเฟือย วนเวียน ซ้ำซาก หรือมีลักษณะเป็นการอภิปราย

การตอบกระทู้ถามของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๕๓ ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิถอนกระทู้ถามเมื่อใดก็ได้

ข้อ ๑๕๔ กระทู้ถามใดที่ประธานสภาพิจารณาเห็นว่าเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ประธานสภาอาจสั่งให้นำออกจากการรอบรรจุกะทู้ถามได้ เมื่อได้รับความยินยอมของผู้ตั้งกระทู้ถาม

ข้อ ๑๕๕ กระทู้ถามตกไป เมื่อ

- (๑) ถึงระเบียบวาระกระทู้ถามของผู้ใด ถ้าผู้ตั้งกระทู้ถามไม่ถามหรือไม่อยู่ในที่ประชุม
- (๒) สมาชิกภาพของผู้ตั้งกระทู้ถามสิ้นสุดลง
- (๓) คณะรัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง
- (๔) สภาสิ้นอายุ หรือสภาถูกยุบ

ส่วนที่ ๒

กระทู้ถามสดด้วยวาจา

ข้อ ๑๕๖ การตั้งกระทู้ถามสดด้วยวาจา สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามได้ครั้งละหนึ่งกระทู้ ในวันประชุมที่มีวาระการตอบกระทู้ถาม โดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้า และต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นเรื่องสำคัญที่อยู่ในความสนใจของประชาชน

(๒) เป็นเรื่องที่กระทบถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน

(๓) เป็นเรื่องเร่งด่วน

ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัยว่ากระทู้ถามใดเป็นกระทู้ถามสดด้วยวาจาหรือไม่

ข้อ ๑๕๗ ในการประชุมครั้งใดมีกระทู้ถามสดด้วยวาจาที่ประธานสภาวินิจฉัยแล้วเกินจำนวนสามกระทู้ ให้ประธานสภาจับสลากให้เหลือเพียงสามกระทู้ ในจำนวนสามกระทู้นี้ หากปรากฏว่ามีกระทู้ถามที่เป็นเรื่องทำนองเดียวกัน ให้กระทู้ถามที่ถูกจับสลากขึ้นมาในลำดับหลังตกไป

ข้อ ๑๕๘ กระทู้ถามสดด้วยวาจาที่ประธานสภาวินิจฉัยตามข้อ ๑๕๖ หรือได้ดำเนินการตามข้อ ๑๕๗ แล้ว ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระกระทู้ถามสดด้วยวาจา

ข้อ ๑๕๙ การถามและการตอบกระทู้ถามสดด้วยวาจาในการประชุมครั้งหนึ่ง ๆ มีกำหนดเวลาไม่เกินเก้าสิบนาที

เรื่องใดที่ประธานสภาวินิจฉัยว่าไม่เข้าลักษณะกระทู้ถามสดด้วยวาจาตามข้อ ๑๕๖ หรือไม่อนุญาตให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม หรือมิได้มีการถามตอบด้วยเหตุอื่นใดที่มีใช้การขอเลื่อนการตอบของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีให้เป็นอันตกไป หากสมาชิกยังประสงค์ที่จะตั้งเป็นกระทู้ถามสดด้วยวาจายู่ ให้เสนอใหม่เพื่อพิจารณาในคราวถัดไป

ข้อ ๑๖๐ กระทู้ถามสดด้วยวาจาแต่ละกระทู้ให้ถามได้เรื่องละไม่เกินสามครั้งและต้องถามตอบให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาสามสิบนาที เว้นแต่ในการประชุมครั้งใดมีกระทู้ถามสดด้วยวาจาน้อยกว่าสามกระทู้ ก็ให้ขยายเวลาออกไปอีกตามสัดส่วนภายในเวลาหกสิบนาที

ข้อ ๑๖๑ ในระหว่างการถามกระทู้ถามสดด้วยวาจา หากประธานสภาวินิจฉัยว่าคำถามข้อใดเข้าลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๔๗ ให้ประธานมีอำนาจสั่งให้เปลี่ยนแปลงคำถาม

ส่วนที่ ๓

กระทู้ถามทั่วไป

ข้อ ๑๖๒ การตั้งกระทู้ถามทั่วไปให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา โดยมีข้อความ เป็นคำถามในข้อเท็จจริงหรือนโยบาย และระบุว่าจะให้ตอบในที่ประชุมสภาหรือในราชกิจจานุเบกษา

ข้อเท็จจริงที่อ้างประกอบกระทู้ถามทั่วไป ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ตั้งกระทู้ถามรับรองว่าถูกต้อง แม้ไม่ได้ยืนยันรับรองไว้ในกระทู้ถามทั่วไปก็ตาม และถ้าจำเป็นจะต้องมีคำชี้แจงประกอบให้ระบุ แยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก

ข้อ ๑๖๓ ให้ประธานสภาวินิจฉัยว่ากระทู้ถามใดมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๔๗ หรือมีลักษณะ ตามข้อ ๑๔๘ และเมื่อวินิจฉัยแล้วให้แจ้งผู้ตั้งกระทู้ถามทราบภายในเจ็ดวัน

กระทู้ถามที่ประธานสภาวินิจฉัยว่าเป็นกระทู้ถาม ให้จัดส่งไปยังนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ที่ถูกตั้งกระทู้ถาม

ข้อ ๑๖๔ กระทู้ถามที่ต้องตอบในที่ประชุมสภา ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งไปยังนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีตามข้อ ๑๖๓ วรรคสอง

ข้อ ๑๖๕ กระทู้ถามที่ต้องตอบในราชกิจจานุเบกษา ให้ประธานสภาแจ้งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ถูกตั้งกระทู้ถามเพื่อดำเนินการตอบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ส่งไปยังนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีตามข้อ ๑๖๓ วรรคสอง

เมื่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีได้ตอบแล้วให้ส่งราชกิจจานุเบกษาที่มีคำตอบกระทู้ถามมาเพื่อให้ประธานสภาแจ้งให้ผู้ตั้งกระทู้ถามทราบ

หากนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีไม่สามารถตอบภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งเหตุขัดข้องเป็นหนังสือและให้กำหนดว่าจะตอบได้เมื่อใดเพื่อประธานสภาแจ้งให้ผู้ตั้งกระทู้ถามทราบ

ข้อ ๑๖๖ การตั้งกระทู้ถามทั่วไปตามข้อ ๑๖๒ ในการประชุมให้บรรจุกระทู้ลำดับแรกของสมาชิกเข้าระเบียบวาระการประชุมตามลำดับก่อนหลังที่ได้ยื่นต่อประธานสภา

เมื่อได้ตอบกระทู้ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พิจารณาบรรจุกระทู้ลำดับถัดไปของแต่ละบุคคลเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมตามลำดับที่ได้ยื่นไว้ต่อประธานสภา

กระทู้ที่ต้องตอบในที่ประชุมสภา ทั้งที่ได้รับการบรรจุและยังมิได้รับการบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมในสมัยประชุมหนึ่ง ๆ เมื่อสิ้นสุดสมัยประชุมให้ประธานสภารวบรวมแจ้งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องดำเนินการตอบในราชกิจจานุเบกษาภายในสามสิบวัน

ข้อ ๑๖๗ กระทู้ถามที่ขอให้ตอบในที่ประชุมสภา เมื่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีได้ตอบแล้วผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิซักถามได้อีกหนึ่งครั้ง เว้นแต่จะขอซักถามต่อไปเพราะคำตอบยังไม่หมดประเด็นและประธานอนุญาต

ส่วนที่ ๔

กระทู้ถามแยกเฉพาะ

ข้อ ๑๖๘ กระทู้ถามที่มีลักษณะเฉพาะเรื่อง เฉพาะพื้นที่ เฉพาะบุคคล หรือสมาชิกระบุว่าให้ตอบในห้วงกระทู้ถาม ให้ถือเป็นกระทู้ถามแยกเฉพาะ ประธานสภาอาจกำหนดให้มีการถามและการตอบในห้วงกระทู้ถามก็ได้

การตั้งกระทู้ถามแยกเฉพาะให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา ข้อเท็จจริงที่อ้างประกอบกระทู้ถามแยกเฉพาะ ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ตั้งกระทู้ถามรับรองว่าถูกต้อง แม้ไม่ได้ยืนยันรับรองไว้ในกระทู้ถามแยกเฉพาะก็ตาม และถ้าจำเป็นจะต้องมีคำชี้แจงประกอบให้ระบุแยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก และให้นำความในข้อ ๑๖๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๖๙ ให้ประธานสภาจัดให้มีห้วงกระทู้ถามในบริเวณสภา เพื่อให้มีการถามและการตอบกระทู้ถามแยกเฉพาะได้โดยสะดวก

ข้อ ๑๗๐ ให้ประธานสภาแจ้งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ถูกตั้งกระทู้ถามแยกเฉพาะเพื่อมาตอบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งไปยังนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีตามข้อ ๑๖๓ วรรคสอง

หากนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีไม่สามารถมาตอบภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งเหตุขัดข้องเป็นหนังสือและให้กำหนดว่าจะตอบได้เมื่อใด เพื่อประธานสภาแจ้งให้ผู้ตั้งกระทู้ถามทราบ

ข้อ ๑๗๑ ให้บรรจุกระทู้ถามแยกเฉพาะ เข้าระเบียบวาระการประชุมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งไปยังนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีตามข้อ ๑๖๓ วรรคสอง ตามลำดับก่อนหลังที่ได้ยื่นต่อประธานสภา

กระทู้ถามแยกเฉพาะที่ยังไม่ได้ตอบหรือที่ยังไม่ได้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมในสมัยประชุมหนึ่ง ๆ เมื่อสิ้นสุดสมัยประชุม ให้ประธานสภารวบรวมแจ้งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องดำเนินการตอบในราชกิจจานุเบกษาภายในสามสิบวัน

ข้อ ๑๗๒ เมื่อเข้าสู่ระเบียบวาระกระทู้ถามให้ประธานสั่งให้ดำเนินการถามและตอบกระทู้ถามแยกเฉพาะในห้องกระทู้ถาม

ให้ประธานสภาหรือรองประธานสภาที่ประธานสภามอบหมายทำหน้าที่ประธานในห้องกระทู้ถาม และให้นำความในข้อ ๑๖๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๗๓ ในการประชุมครั้งหนึ่งให้มีกระทู้ถามแยกเฉพาะตามจำนวนที่ประธานสภากำหนด กระทู้ถามแยกเฉพาะแต่ละกระทู้ต้องถามและตอบให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาสี่สิบนาที

ข้อ ๑๗๔ การเผยแพร่การถามและการตอบกระทู้ถามแยกเฉพาะให้นำความในข้อ ๑๘ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๙

การเปิดอภิปรายทั่วไป

ส่วนที่ ๑

การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

ข้อ ๑๗๕ เมื่อสมาชิกมีความประสงค์จะเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๑ ของรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นต่อประธานสภาเป็นหนังสือแสดงว่า จะเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะในเรื่องใดบ้าง

ข้อ ๑๗๖ เมื่อประธานสภาได้รับญัตติตามข้อ ๑๗๕ แล้ว ให้ทำการตรวจสอบ หากมีข้อบกพร่องให้ประธานสภาแจ้งผู้เสนอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับญัตติ

เมื่อประธานสภาได้ตรวจสอบความถูกต้องของญัตติแล้ว ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วนและแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ

ข้อ ๑๗๗ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเท่าที่มามีสิทธิอภิปรายชี้แจง การชี้แจงตามวรรคหนึ่ง จะชี้แจงคำอภิปรายของสมาชิกที่ละคนเป็นลำดับไปหรือจะรวบรวม ชี้แจงครั้งละหลายคนก็ได้

ข้อ ๑๗๘ ในการอภิปรายและการลงมติไม่ว่างใจ สมาชิกมีอิสระจากพรรคการเมือง ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ

การอภิปรายตามวรรคหนึ่ง นอกจากที่กำหนดไว้ในส่วนนี้แล้ว ให้นำความในหมวด ๔ ส่วนที่ ๓ การอภิปราย มาใช้บังคับโดยอนุโลม ยกเว้นข้อ ๖๗ และข้อ ๖๙ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการห้ามมิให้ นำเอกสารใด ๆ มาอ่านในที่ประชุมโดยไม่จำเป็น และห้ามมิให้นำวัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุม มิให้นำมาใช้บังคับ

การนำเอกสารหรือวัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุม ในการอภิปรายตามวรรคหนึ่งนี้อาจเป็นเหตุ ให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีหรือสมาชิกได้รับความเสียหาย หรือเป็นการฝ่าฝืนหรือ ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม สมาชิกผู้นั้นต้องรับผิดชอบผลแห่งการกระทำนั้น

ส่วนที่ ๒

การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๒ ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๗๙ ผู้ตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๒ ของรัฐธรรมนูญ ให้ทำเป็นหนังสือ ยื่นต่อประธานสภาโดยระบุให้ชัดเจนว่าจะซักถามข้อเท็จจริงหรือเสนอแนะปัญหาต่อคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด เมื่อประธานสภาได้รับญัตติตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นำความในข้อ ๑๗๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ข้อ ๑๘๐ ในการอภิปราย ให้นำความในหมวด ๔ ส่วนที่ ๓ การอภิปราย มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

หมวด ๑๐

การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย

ข้อ ๑๘๑ สถานที่ประชุมของสภาย่อมเป็นที่เคารพและเป็นเขตหวงห้าม บุคคลซึ่งเข้าไป ต้องประพฤติตนให้เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ และต้องแต่งกายตามที่ประธานสภากำหนด บุคคลอื่น ที่มิใช่สมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ เมื่อหมดภารกิจต้องออกนอกสถานที่ประชุมของสภา

การแต่งกายของสมาชิกนั้น ให้แต่งเครื่องแบบสมาชิกรัฐสภา หรือสากลนิยม หรือ ชุดพระราชทาน หรือชุดตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

ห้ามใช้เครื่องมือสื่อสารใด ๆ ซึ่งก่อให้เกิดการรบกวนในที่ประชุม

ข้อ ๑๘๒ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับนี้ ประธานมีอำนาจเตือน ห้ามปราม ให้ถอนคำพูด ห้ามพูด ในเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่ ให้กล่าวขอภัยในที่ประชุม หรือสั่งให้ออกไปจากที่ประชุมโดยมี หรือไม่มีกำหนดเวลาในครั้งนั้นก็ได้

ในกรณีที่ประธานสั่งให้ผู้ใดออกจากที่ประชุม หากผู้นั้นขัดขืน ประธานมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ ตำรวจรัฐสภานำตัวออกจากสถานที่ประชุมของสภาหรือออกไปให้พ้นบริเวณสภา ทั้งนี้ วิธีการ หรือขั้นตอนการนำตัวผู้ที่ประธานสั่งให้ออกจากที่ประชุม ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

เจ้าหน้าที่ตำรวจรัฐสภาที่ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของประธานย่อมได้รับความคุ้มครอง คำสั่งของประธานตามข้อนี้ ผู้ใดจะโต้แย้งไม่ได้

ข้อ ๑๘๓ การรักษาระเบียบและความสงบเรียบร้อยในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกที่จะเข้ามา ในที่ประชุม หรือบริเวณสภา หรือเข้าฟังการประชุม ตลอดจนมารยาทของบุคคลเช่นว่านั้น และการโฆษณาข้อความเกี่ยวกับการประชุม ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

หมวด ๑๑

บทสุดท้าย

ข้อ ๑๘๔ ถ้าประธานขอปรึกษา หรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ยี่สิบคน ให้งดใช้ข้อบังคับข้อหนึ่งข้อใดทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณี หากที่ประชุม อนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกในที่ประชุมก็ให้ใช้ได้

ข้อ ๑๘๕ ภายใต้งบบังคับมาตรา ๑๔๙ ของรัฐธรรมนูญ ถ้ามีปัญหาที่จะต้องตีความข้อบังคับนี้ ให้เป็นอำนาจของสภาที่จะวินิจฉัย และเมื่อที่ประชุมได้ลงมติวินิจฉัยโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาเป็นประการใดแล้ว ให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นเป็นเด็ดขาด

การขอให้ที่ประชุมวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง อาจกระทำได้โดยประธานขอปรึกษาหรือสมาชิก เสนอญัตติโดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ข้อ ๑๘๖ การขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับนี้ ต้องเสนอเป็นญัตติโดยมีจำนวนสมาชิกรับรอง ไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

การเสนอและพิจารณาญัตติในวรรคหนึ่ง ให้นำข้อบังคับว่าด้วยการเสนอและการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๘๗ ในกรณีมีเรื่องที่สภาจะต้องพิจารณาเกี่ยวกับการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มีการจับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกไปทำการสอบสวนในฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาในระหว่าง สมัยประชุมตามมาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระ การประชุมเป็นเรื่องด่วน

การขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง หากประธานสภาเห็นว่าเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ประธานสภาอาจสั่งให้นำออกจากระเบียบวาระการประชุมได้ แล้วแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ข้อ ๑๘๘ ในกรณีที่ประธานสภาได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๒๕ วรรคสองหรือวรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแล้ว ให้ประธานสภาแจ้งให้ที่ประชุมรับทราบในโอกาสแรกที่มีการประชุม

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๘๙ ข้อบังคับนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ได้กระทำเสร็จไปแล้วก่อนใช้ข้อบังคับนี้ ส่วนการใดที่ยังกระทำค้างอยู่ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อบังคับที่ใช้ก่อนวันใช้ข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๙๐ ให้นำข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาใช้บังคับกับสมาชิกและกรรมการโดยอนุโลม จนกว่าจะได้มีการประกาศใช้ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมตามมาตรา ๑๒๘ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๑๙ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแล้ว

เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้สภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญกร่างข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการตามมาตรา ๑๒๘ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๑๙ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศใช้ข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๙๑ ให้คณะกรรมการวิสามัญที่สภาตั้งก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ คงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะปฏิบัติหน้าที่เสร็จสิ้น

ข้อ ๑๙๒ ให้บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งข้อบังคับนี้ จนกว่าจะมีข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามข้อบังคับนี้ใช้บังคับ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ชวน หลีกภัย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร